

HRVATSKI *glasnik*

Godina XV., broj 27.

7. srpnja 2005.

cijena 80 Ft

HRVATSKA NEDILJA U ŠOPRONU

IZ SADRŽAJA:

„Događaji tjedna” str. 2. – Susret manjinskih samouprava južne Baranje str. 3. – Ivanjdan u Bačinu str. 4. – Priznanje Marku Dekiću str. 5. – Osvrt na 100. obljetnicu Šokačke čitaonice str. 6. – Osmi Koljnofski čitalački i tamburaški tabor str. 7. – Pečuške ljetne igre str. 8. Bogatstvo... str. 9. – Dan mazanice 2005 u Mlinarcima str. 10. – Sjećanje na isusovca Petra Pančića str. 11. – Mala ljetna škola hrvatskoga jezika u Santovu str. 12. – Govor doravnateljice Zlate Gergič prilikom opraštanja 8. razreda str. 13. – Nedilja hrvatskoga folklor na Glavnom trgu str. 14. – Prikaz starih hrvatskih jela str. 15.

BUDIMPEŠTA – 1. srpnja, održana je sjednica Predsjedništva HDS-a i Odbora za kulturu, vjerska i društvena pitanja, mladež i šport HDS-a. Predsjednik Mijo Karagić je priopćio da je na temelju odluke Skupštine (br. 902/10/ 2005.) prihvaćeno da se glede raspisanog natječaja HDS-a za sufinanciranje djelatnosti mjesnih hrvatskih samouprava ovlasti Predsjedništvo i spomenuti odbor za raspodjelu svote od osam milijuna forinti tako da se za sadržaje koji će biti ostvareni 2005. g. raspodijeli pet milijuna forinti, a ostatak neka bude namijenjen programima koji će se ostvariti u prvoj polovici 2006. g., te da se radi toga raspiše natječaj pokraj 2005. g. Skrenuta je pozornost da se pri prosudbama i donošenju odluka o natječajima nastoji biti što realniji.

Zamjenik predsjednik *Stipan Karagić* priopćio je da je na temelju pristiglih natječaja ukupni iznos za raspodjelu 25,123.494 ft. U svezi s procjenom sadržaja izneseno je više prijedloga, među inima, da se natječaji koji nisu udovoljili raspisanim uvjetima, već na početku odbiju. Prihvaćeno je da se uradci razmatraju prema ovim prioritetnim kriterijima: za tabore; kupnju glazbala i narodne nošnje; hodočašća; obljetnice i gostovanja; hrvatske dane i regionalne programe. Tijekom rasprave o ukupno 89 pristiglih natječaja sudionici, sagledavši sadržaje s raznoraznih gledišta, nisu uvijek bili suglasni. Sažimajući „prvi krug“ prosudaba i donesenih odluka, na koncu su jednoglasno primijenjene najidealnije matematičke računice, kojima su se dodali određeni iznosi, a u drugim slučajevima odbilo se od namijenjenih svota. Mijo Karagić predlaže da se razmisli o tome da se u 2006. g. svota od osam milijuna forinti usredotoči na 6-7 programa koji bi se prioritarno proveli u Centru u Vlačićima. Tijekom ostalih pitanja i prijedloga Croatikin ravnatelj *Čaba Horvath* ponudio je izdanje zidnog zemljovida koji bi obuhvatio sva naša hrvatska naselja, s posebnom oznakom za one gdje djeluje hrvatska samouprava. Prijedlog je prihvaćen. U svezi s idućim Hrvatskim danom koji se predviđa u Šopronu, pod vodstvom zastupnice *Marije Pilšić*, zasjest će Odbor za kulturu, vjerska i društvena pitanja, mladež i šport. Na kraju, čestitavši umjetničkom voditelju undanskoga KUD-a *Štefanu Kolosaru*, dobitniku „Zlatne plakete“ Hrvatskoga kulturnog sabora, dr. Mijo Karagić zahvalio je nazočnima na aktivnosti.

m. dekić

„Događaji tjedna“

Polako smo zakoračili u srpanj, a priroda oko nas kao da ne želi da sunce svojim zrakama zavlada i da sazru njezini plodovi. Prošli tjedan obilovao je kišama i tučom koja je u nekim krajevima uništila mnogobrojne povrtnjake i voćnjake, polja. Uloženi trud seljaka neće biti nagrađen bogatstvom jeseni iako se pokušava spasiti ono što je ostalo. Opće je mišljenje kako će naše tržnice biti jako skupe, te kako će njihova ponuda biti oskudna i slaba. Oni koji imaju staklenike u svojim dvorištima, u prednosti su. Oni već mogu staviti rajčicu, papriku i krastavce na svoj stol.

Ljeto je vrijeme tabora. Tabori do Koljnofa preko Mišljena do Santova završeni su, čekaju se novi u danima koji su pred nama. Koljnofci se potkraj ovoga tjedna pripremaju na veliko slavlje zajedno s Jeeryjem Grčevichem, na svečanost 30. obljetnice tamburaške djelatnosti u Koljnofu. Danas kada na pozornici gledamo „ujedinjene“ gradišćanske tamburaše, teško je zamisliti kako se prije 30 godina tek počela učiti svirati tambura u Koljnofu. Zanesenjaci i zaljubljenici tambure i hrvatskih nota dobro su radili i rade svoj posao.

Hrvatski i mađarski parlamentarci su pod kraj tjedna na prijateljskoj nogometnoj utakmici u Hévízu razmatrali izgleda koje ima zajednička hrvatsko-mađarska kandi-

datura za dobivanje domaćinstva organiziranja europskog prvenstva u nogometu 2012. godine.

Nikad zadovoljna hrvatska javnost nije mogla shvatiti (a pogotovo ne mediji željni senzacije) zašto su kolone automobila prema moru unatoč novoj autocesti A1 duge i do nekoliko kilometra, i zašto se one stvaraju kod ulaza u tunele Mala Kapela i Sveti Rok. Hrvati, kao da ne znaju što znače gužve na njemačkim i talijanskim, europskim autocestama na početku i u špici turističke sezone. Premijer Ivo Sanader najavio je mogućnost dopisnoga glasanja na svim izborima za pripadnike hrvatske dijaspori i građane Republike Hrvatske koji se na dan izbora zateknu izvan Hrvatske, te pojednostavljeni način dobivanja državljanstva za Hrvate u dijaspori. Smanjenjem birokratskih prepreka i profesionalizacijom hrvatske vojske koja se najavljuje vjerojatno će se povećati broj Hrvata iz dijaspori koji iz nacionalnih ili ekonomskih razloga smatraju važnim imati hrvatsko državljanstvo. Danas šestotinjak državljanina (s pravom glasa) Republike Mađarske ima hrvatsko državljanstvo među njima je i znatan broj onih koji pripadaju hrvatskoj dijaspori u Mađarskoj.

Branka Pavić Blažetin

Forum u Vršendi

Vršenda

Susret manjinskih samouprava južne Baranje

Većina o manjini

Jedan od onih koji je od samih početaka upućen u zakonsku problematiku Manjinskog zakona i Zakona o izboru manjinskih zastupnika jest parlamentarni zastupnik János Hargitai zastupnik Saveza mladih demokrata, narodski (nagynyrádski) gradonačelnik, podrijetlom Nijemac. Sudjelovao je u radu ad hoc odbora i u mandatu prošle i sadašnje vlade, a bio je jedan od onih koji su glasovali protiv promjena Manjinskog zakona i izbornih pravila koji se odnose na izbor manjinskih zastupnika, koje je nedavno usvojio mađarski Parlament, a koji je predsjednik Mádl poslao na razmatranje Ustavnom sudu zbog protuustavnosti određenih odlomaka.

Kako kaže Hargitai, potkraj 2002. godine iz Ustava je izbačena rečenica „Svaki građanin Mađarske na manjinskim izborima ima aktivno i pasivno glasačko pravo”. Za Hrvate, Nijemce ..., i njihov samoupravu bilo tko je mogao krenuti kao kandidat i bilo tko je mogao glasovati za manjinske zastupnike, uvjet nije bila pripadnost određenoj manjini, trebao se jedino deklarirati da prihvaća pripadnost manjini. Sada je na snazi Član Ustava broj 68 koji kaže: „Samo pripadnici manjina mogu utemeljiti državne manjinske samouprave. Manjine same biraju svoje zastupnike i drugi nemaju pravo uplitanja u to.” Zbog toga je trebalo i mijenjati Manjinski zakon i izborna pravila za izbor manjinskih zastupnika.

Četiri su točke oko kojih se najviše sporio stručni tim prilikom usuglašavanja teksta sadašnjeg Zakona.

1. Treba li ili ne treba županijska razina, do sada je ona zapravo de facto postojala u glavnome gradu, jer je glavnogradska samouprava bila zapravo pandan („slika i prilika”) županijskoj razini.

2. Ukinuće državnoga skupa elektora; izravnim izborima treba riješiti članstvo u državnim samoupravama.

3. Pitanje registracije, koje je izazvalo velike rasprave, govorilo se o tročlanom odboru u koji bi manjina delegirala tri čovjeka, koji bi trebao obaviti registraciju; odustalo se od toga i po novom zakonu registracija će se obaviti kod javnog bilježnika (dakle država) bilo osobno bilo putem pošte. Onaj tko se želi upisati u registar manjinskih birača, treba potpisati izjavu o svojoj pripadnosti danoj manjini i upisati se u registar birača, koji će se nakon izbora poništiti.

4. Na koga se odnosi Zakon, pitanje je koje je izazvalo najviše rasprava, i po Hargitaiju u ovom pitanju je i protuustavnost prihvaćenog zakona što ga je predsjednik Mádl poslao Ustavnom sudu na razmatranje, te će potonji, po Hargitaiju, i odbaciti ovu zakonsku odredbu kao protuustavnu.

Po Hargitaiju Zakon bi se trebao odnositi i na sve građane EU koji žive u Mađarskoj, i koji pripadaju zakonom priznatim manjinama, 13 priznatim u Mađarskoj. Zakon EU-a kaže da onaj koji živi u određenoj sredini (na prostoru EU) može biti biran za zastupnika. Dakle Nijemac iz Njemačke koji živi u Babracu, može birati i biti biran i na manjinskim izborima.

Izlaz iz ovoga problema našao se u salomonskom rješenju odvajanja manjinskih i mjesnih izbora koji do sada nisu bili odvojeni. Naime, do sada nakon mjesnih izbora mjesna samouprava mogla se deklarirati ujedno kao manjinska, sada je 78 takvih samouprava u Mađarskoj, i po Hargitaiju to je bila potpuna autonomija, jer je tako manjina bila u većini. Od 2006. na mjesnim izborima neće se moći krenuti u bojama manjine, manjinci će moći krenuti na izborima za manjinske samouprave i postignućem određene kvote moći će biti zastupnici mjesnih samouprava.

Time se zapravo diskriminiraju oni koji kreću samo na mjesnim izborima. Jer dok pripadnik manjine može dvaput glasovati, jedan put na mjesnim izborima, a potom (samo on može sudjelovati) i na izborima za manjinske samouprave. Ovako manjina „ugrožava” većinu i zbog toga je zakon protuustavan.

Po novom zakonu pojedinac nema pravo sam krenuti na izborima ako iza njega nema udruge koja ga kandidira i na čijoj se listi nalazi. Postavljanjem lista ojačat će županijska razina, jer mjesne udruge neće biti zainteresirane za postavljanje lista izvan svojih naselja, te će županijske udruge postavljanjem svojih lista, dobiti li one potreban broj glasova, dominirati.

Po Hargitaiju nakon izbora 2006. drastično će se smanjiti broj manjinskih samouprava. Važno je održati vrh piramide, smatra politika, male zajednice će se potpuno razrijediti, bit će onih koji će znati živjeti s novim pravilima, možda će pri tome i ojačati, dok će se drugi izgubiti u novim zakonskim propisima.

VRŠENDA – Pripadnici manjina najviše su zabrinuti oko pitanja registracije manjinskih birača. Kako pridobiti i motivirati pripadnike manjina da se registriraju i izađu na izbore? Ne želi li zapravo politika reći: ako vas je odista tako malo, zbog čega zahtijevate škole, kazališta, medije, financiranje druga... Jer po svim predviđanjima, a i vi sami tako mislite, smanjit će se broj manjinskih samouprava?

Da, očito je i to dio politike, i politika vidi, ako manjinske zajednice slabe, smanjuje se broj samouprava jer ljudi se ne žele izjasniti pripadnosti manjini, ne smatraju važnim da se registriraju, a posljedica toga će biti i ono što ste vi rekli. Jer oni koji ne gledaju na manjinski sustav „kao prijatelji”, a nemojmo zato misliti kako je mnogo onih koji podupiru manjinski sustav, džentlmenki nije običaj govoriti protiv, ali politiku, ni desnicu ni lijevicu, ne uzbuđuje previše ovo pitanje, možda će se stoga i politika zapitati zbog čega ove male zajednice održavati na umjetni način kad same zajednice ne zanima njihova manjinska sudbina, nemaju snagu ni unutarnju volju za opstanak kao manjina.

I vi ste pripadnik manjine. Što da radimo? Da, ja sam pripadnik njemačke manjine. Jedna normalna zajednica, a takva je po mome mišljenju i hrvatska zajednica u Mađarskoj koja će znati živjeti i po novim pravilima. Manjinskim političarima, ne samo državnim već i mjesnim, treba upoznati nova pravila i početi djelovati po njima, potrebna je komunikacija, treba uvjeriti pripadnike manjine kako je važno izaći na izbore, registrirati se i glasovati za manjinske samouprave. Na sadašnjim manjinskim političarima je zadatak da riješe ovu, mogao bih reći, tešku zadaću koju im je dala politika.

GARA – O planovima garske Hrvatske manjinske samouprave – upitali smo predsjednika Hrvatske manjinske samouprave u Gari, ujedno člana odbora za kulturu pri Skupštini HDS-a *Stipana Krekića*.

Što planirate u idućem razdoblju?

– I ove godine planiramo hodočašće u Hrvatsku, a budući da smo lani bili u Međugorju, sada bismo išli vjerojatno u Mariju Bistricu. Zatim se za nacionalni blagdan 20. kolovoza priređuje Dan sela u Gari, na koji kanimo pozvati dvije kulturne skupine, jednu iz Hrvatske i jednu hrvatsku iz Srbije i Crne Gore, i to vjerojatno HKUD „Tomislav” iz Golubinaca, da imamo prijateljske veze i s našim sunarodnjacima u susjednoj zemlji. Planiramo već tradicionalne tamburaške i folklorne tabore za hrvatsku djecu i mladež, za koje smo već dobili određenu potporu putem natječaja, ali očekujemo sredstva i od drugih, pa sve ovisi o materijalnim mogućnostima.

Član Odbora za kulturu pri Skupštini HDS-a napominje kako postoji već dugogodišnja želja za stvaranjem državnoga Tamburaškog orkestra Hrvata u Mađarskoj, koji bi nastupao na zajedničkim državnim i regionalnim priredbama, a za to su prijeko potrebne redovite vježbe kako bi se tamburaši iz svih naših regija uskladili.

ČEPREG – Hrvatsku manjinsku samoupravu ovoga varoša veže dugoročno prijateljstvo ka gradu Delnicam. Zato čepreški Hrvati pod peljanjem predsjednice *Marije Kralj*, 16. julija putuju u Hrvatsku, a prilikom toga dvodnevna izleta „skočit će” i k svojim poznanikom u Crikvenicu, ki su nedavno koncertirali i kod nji. Na gostovanje su Čeprežani pozvali i folkloraše iz Unde, ki će, naravno, pri svakoj postaji prikazati kusić iz gradišćanskoga folklornoga repertoara.

Ivanjdan u Baćinu

Tradicionalni dan sela u Baćinu koji se priređuje povodom Ivanjdana u suorganizaciji seoske i mjesne hrvatske samouprave i ove godine – u subotu, 25. lipnja – obilježen je raznovrsnim zabavnim, kulturnim i športskim programima. Dan je uz Puhački orkestar mjesne škole počeo glazbom za dobro jutro. U prijepodnevnim satima održano je i vrlo uspješno ribičko natjecanje, s 40-ak sudionika. Najbolji ribolovac ulovio je domalo 23 kilograma ribe, što je uistinu lijep rezultat. U organizaciji mjesne Udruge velikih obitelji održana su i sadržajna natjecanja za djecu. Prvi put priredba je organizirana na južnome dijelu sela, u prostranom parku pokraj nogometnog igrališta. Za tu prigodu postavljena je i natkrivena pozornica na otvorenom gdje se tijekom dana i večeri odvijao zabavno-kulturni program.

Intoniranjem mađarske i hrvatske himne nešto iza 15 sati upriličeno je i svečano otvorenje, a okupljene su pozdravili donatačelnik sela *József Kozma* na mađarskom i predsjednik hrvatske samouprave *Franjo Anišić* na hrvatskom jeziku. Posebno su pozdravljeni gosti iz Republike Hrvatske, iz prijateljske Baćine. Uime gostiju pak na gostoprimstvu je zahvalio *Nikola Marinović*, predsjednik Mjesnog odbora Baćine. Tom prigodom obostrano je izražena želja za daljnjom dobrom suradnjom.

Franjo Anišić je uz ostalo naglasio kako se Dan sela priređuje već peti put zaredom, on će se slaviti kao i do sada, napomenuvši kako je isto tako važno prisjetiti se korijena

Dječja plesna skupina „Pačići”

Starija pjevačka skupina „Ružmarin”

i tradicije. „Jer ti korijeni znače našu prošlost, a bez te prošlosti nema ni sadašnjosti ni budućnosti.”

Obrativši se gostima iz Baćine, istaknuo je kako suradnja koja je uspostavljena prije četiri godine, iz godine u godinu sve više jača. „Iako udaljeni i razdvojeni granicama, u duši smo jednaki Hrvati.” Drago mi je da ste došli, nadam se da ćete se svi dobro osjećati i zavoljeti ovo naše malo selo,” dodao je uz ostalo Franjo Anišić.

Zahvalivši na gostoprimstvu, Nikola Marinović izrazio je nadu da će uzajamni posjeti još dugo potrajati, tim više jer postoje zajednički korijeni koji povezuju mještane dvaju naselja. Ujedno pozvao je Baćince da u što većem broju posjete Hrvatsku i Baćinu.

Svojom nazočnosti priredbu su uveličali vicekonzul Republike Hrvatske u Pečuhu *Zlatko Kožuhar*, parlamentarni zastupnici regije *dr. Zoltán Bagó*, te *László Balogh*, inače podrijetlom iz Baćina, koji je dan prije gostima iz Baćine, koji su boravili u Budimpešti, organizirao posjet mađarskom Parlamentu.

Usljedio je prigodni kulturni program u kojem su među ostalima sudjelovali baćinski učenici, omladinci, ali i starija pjevačka skupina s hrvatskim plesovima i pjesmama.

U programu su nastupili Dječja plesna skupina „Pačići”, Omladinski puhački orkestar „Danubia”, Starija pjevačka skupina „Ružmarin”, TS Baćinski bečari, Plesni studio Akrobat, Omladinsko plesno društvo Vodenica, orkestar Racke žice. Zvijezda večeri bio je estradni pjevač Balázs Fecó, a nakon vatrometa u 11 sati uslijedila je plesna zabava uz La Bandu, koja je potrajala do jutra.

Intervju

Priznanje Marku Dekiću

Razgovor vodila:
Branka Pavić Blažetin

Svojim napisima, člancima, intervjuima, crticama pa i pjesničkom djelatnošću, nastojao sam svjesno i vjerno služiti svojoj narodnosti, objektivno oslikavajući pojedine, za našega jednostavnoga te intelektualnoga čovjeka važna društveno-politička zbivanja, kulturno-prosvjetne događaje, svakodnevne brige...

Marko, čestitam Vam u ime uredništva Hrvatskoga glasnika na visokom priznanju Ministarstva mladeži, socijalne skrbi, obitelji i jednakosti. Podijelite svoju, a ujedno i našu radost i zadovoljstvo s čitateljima našega tjednika. O kakvom se priznanju radi?

– Kada su mi 25. svibnja s tajništva spomenutog ministarstva telefonirali i izvijestili da sam povodom Dana jednakosti jedan od kandidata za preuzimanje odličja, bio sam veoma iznenađen, ali u neku ruku i sretan. Naime, u tim trenucima nisam imao pojma tko se uopće sjetio mojih skromnih novinarskih preguca.

U središtu Ministarstva, u baroknom stilu ukrašenoj Zrcalnoj dvorani, nakon intoniranja državne himne i prigodnoga kulturnog programa, ministrica dr. Kinga Göncz, pozdravljajući uzvanike i goste, čestitajući slavljenicima, zaredom je uručila zaslužena odličja. Priznanje koje mi je uručeno na prijedlog predsjednika Ureda za nacionalne i etničke manjine Antala Heizera glasi: „Poštovani Marko Dekiću! U povodu Dana jednakosti zahvaljujem na Vašem visokom stručnom djelovanju i zanimanju za važna društvena pitanja te zalaganju na polju socijalne skrbi i jednakosti. 26. svibnja 2005., Dr. Kinga Göncz, ministrica.”

Kako saznajem uz Vas su nagrađeni još tri novinara iz većinskih mađarskih medija.

– Kako je to i gđa ministrica u svome

svečanom uvodniku naglasila, danas su prijeko potrebna točna informiranja, što je uostalom zadaća svih savjesnih predstavnika svekolikih masmedija u nas. Stoga su odlikovani još tri kolege koji djeluju u Népszabadságu, Népszavi, odnosno popularnoj radiopostaji Danubiusu. Osim priznanja, predano nam je po jedno likovno umjetničko djelo.

Čime ste se rukovodili i čime se rukovodite u svome novinarskom radu i životnom stavu?

– Kada čovjek preleti stranice svoga početka i na kraju sačini određeni životni sažetak do današnjice, ima se čemu začuditi. Roditelji su mi isprva željeli da ostanem u „čamcu”, u tatinome ribičkom zanimanju. Uzgređice spominjem da sam još kao pučkoškolac počeo pisati stihove. Na poticaj mojih učitelja, napose Stjepana Velina, postadoh seoskim učiteljem. Od tada, pa i za vrijeme studija i učiteljevanja te rada u DSJS-u, odnosno prelaska u uredništvo Narodni novina (1979.) i Hrvatskoga glasnika (1993.), svojim napisima, člancima, intervjuima, crticama pa i pjesničkom djelatnošću, nastojao sam svjesno i vjerno služiti svojoj narodnosti, objektivno oslikavajući pojedine, za našega jednostavnoga te intelektualnoga čovjeka važna društveno-politička zbivanja, kulturno-prosvjetne događaje, svakodnevne brige i djelatnosti pojedinaca, zajednica pa i šireg nam žiteljstva na ovim panonskim prostorima.

Posao narodnog novinara izuzetno je odgovoran, često nepravedno i neutemeljeno omalovažavan. Neki čak kažu kako ovaj posao bilo kada i bilo tko može uraditi, a on (novinar) po mome dubokom uvjerenju je (ili bi trebao da bude) i kulturni djelatnik, prosvjetitelj u najširem značenju te riječi, učitelj, i savjest i još mnogo toga, ako u svom radu želi služiti istini, objektivnosti, interesima i potrebama svoga naroda i svoje narodnosti?

– Sve rečeno i ja mogu potvrditi, jer taj zadatak, osobito kod narodnog novinara treba da nosi u sebi golemu dozu ne samo odgovornosti već i korektnosti. Dakako, postoje osobe koje smatraju kako tiskovni napisi obično nisu osobit posao, „ide to samo po sebi”, na odgovarajuću spremu pa i praksu novinara se i ne misli. A kamoli na objektivno pa često i kritičko sažimanje stvarnog stanja, što i te kako zahtijeva mnogo ljudske pozornosti i opreznosti. Da bismo mi, narodnosni novinari, revno mogli obaviti svoje dužnosti koje se očekuju od nas, trebamo u pravom smislu riječi biti „ljudi od pera”. Jer se tekstovi mogu napisati, ali kako? Nije naodmet jasno i potanko poznavanje naših narodnosnih prilika i postojećih mogućnosti gdje nas prvome mjestu treba da stoji naš čovjek, naš puk s kojim je obvezno komunicirati da bismo što bolje spoznali njegove brige, tegobe, dakako, i radosti. Često se dešava da se nademo u „škripcu”, ali dobrom i promućurnom novinaru to ne smije biti poteškoća, treba se snalaziti bilo da je riječ o prosvjeti, kulturi, gospodarstvu, politici, društvu, športu te drugim pitanjima koja nam nalaže današnjica, pa i sve teže gospodarske okolnosti. Sve su to zapravo jasni razlozi da suvremeni, napose hrvatski narodnosni novinar sa svim svojim mogućim znanjem i stručnošću bude svjestan svoje pripadnosti, odnosno svog identiteta. Mislim da je u rečenom sažeta i „ars poetika” moje dosadašnje pa i buduće novinarske dužnosti.

Još jednom čestitam, želim Vam dobro zdravlje, što više novinarskih napisa putem kojih ćete se svakodnevno susretati i s Vašim i našim čitateljima.

Mohač

Osvrt na 100. obljetnicu Šokačke čitaonice

Danas Čitaonica ima važnu ulogu ne samo za mohačke Šokce, već za sve one ljude koji vole šokačku, to jest hrvatsku kulturu, pjesme, plesove i jezik.

Nedavno je uza sadržajan prigodni program proslavljena 100. godišnjica mohačke šokačke čitaonice, a tome jubileju upitali smo glavne organizatore priredbe.

Marija Barac Nemet, predsjednica HMS

Kakva je suradnja Hrvatske manjinske samouprave i Šokačke čitaonice?

Zajedno smo organizirali proslavu, a to je bila ujedno i najveća manifestacija u kojoj smo kao manjinska samouprava sudjelovali. Nismo toliko surađivali u organiziranju raznih priredaba, ali smo i do sada podupirali rad Šokačke čitaonice. Nisu tražili našu pomoć pri organiziranju, ali se nadam da će i to iskoristiti. Jer od srca im dajemo sve što možemo.

Na svetoj misi bila je puna crkva, i svi možemo biti zadovoljni. Sada radimo na tome, jer je poznato da nemamo redovito misu, da barem mjesečno jedanput bude hrvatske mise. Velečasni Stjepan Pasarić i generalni konzul Ivan Bandić ponudili su nam u tome svoju pomoć. Mi ćemo to iskoristiti, pohodit ćemo i biskupa, tražiti da se i kod nas održavaju mise na hrvatskom jeziku.

Đuro Jakšić, dopredsjednik Šokačke čitaonice.

Danas slavimo 100. obljetnicu, ali da se vratimo malo u prošlost. Iz kojih razloga se osnovala ta Čitaonica.

– Osnovana je jer naši stari nisu imali mjesto za okupljanja, i tako su došli do Čitaonice. Okupljali su se po kućama, a Čitaonica je važnu ulogu imala u tome što su Šokci tamo išli da bi naučili mađarski. Jer naši Šokci, većinom zemljoradnici, nisu znali mađarski.

Kako znamo, za vrijeme odnosno poslije II. svjetskog rata zgrada Čitaonice je nacionalizirana i oduzeta, ali zadruga ju je sačuvala. I mi trebamo zahvaliti zadrugi, uostalom 90 posto članova u zadrugi bili su Šokci. Ona je to prihvatila da je to donekle i njezina zgrada, a budući su im članovi bili Šokci, zašto ju ne bi sačuvali, pa su to i učinili.

Kada smo čuli da bi ta Čitaonica mogla biti prodana, otišli smo u zadrugu da vidimo što se može učiniti kako bismo vratili zgradu. Čika Matija Kovačić je jako puno uradio, pregovarao sa zadrugom, nakon čega je dogovoreno da će za 2,5 milijuna prodati zgradu Šokačkoj čitaonici. Nije bilo lako sakupiti taj novac, ali smo dobili znat-

nu potporu od Saveza Hrvata u Mađarskoj, od grada Mohača, a uzeli smo i bankovni kredit. Tako smo Šokačku čitaonicu, hvala Bogu, 1992. mogli prepisati na naše ime, na naše članstvo.

Danas Čitaonica ima važnu ulogu ne samo za mohačke Šokce, već za sve one ljude koji vole šokačku, to jest hrvatsku kulturu, pjesme, plesove i jezik. Kada smo počeli, cilj nam je bio da što više ljudi nauči hrvatski. Imali smo učiteljicu Maricu, počeli smo s djecom i starijim ljudima. To ide već deset godina, kad više, kad manje, jer na žalost ljudi su zauzeti, rade... To je prvo, onda smo rekli da sad trebamo okupiti i omladinu, srednje naraštaje, pa smo zamolili Stipu Bubrega da kao stari plesač okupi mladež. Tako je sakupljena i ona, a svake subote imamo ples, uče se naše šokačke pjesme, plesovi i običaji. Kad već to imamo, trebali smo misliti i na najmlađe. Tako za Božić priređujemo mali prigodni program, darivamo ih, a roditelji u sve većem broju donose svoju djecu i unuke. Pokrenut je i crkveni pjevački zbor, što najvećma možemo zahvaliti Zoltanu Horvatu. Dobar je svirac, pravi vjernik i dobro govori hrvatski. Imamo mnogo priredaba. Možemo reći da godinu počinje-

mo s malim bušama, kada se okupe članovi Čitaonice. Onda imamo velike buše, jer smo uključeni u veliku gradsku priredbu. Za Uskrs imamo veliki šokački bal, koji mi prvi priređujemo. Onda imamo hrvatsku misu za Antunovo, i to samo mi radimo. Za iduću godinu planiramo zajedno s njemačkom zajednicom, kako je nekada bilo, da bude još veća svečanost. Onda kuhanje graha u glinenom loncu. Lani je bilo 1500 sudionika, a ove godine očekujemo još više. Poslije toga imamo natjecanje vinara, nudimo razne športske igre, imamo zapravo sve u našoj Čitaonici da bismo izašli ususret našim šokačkim Hrvatima.

Antun Pavković, predsjednik Šokačke čitaonice

Otkada ste na čelu udruge i kako stojite sa članstvom?

Od 1992. godine, kada smo nas šestero počeli, bio sam dopredsjednik, a sada sam već više od deset godina predsjednik. Kada je počelo, imali smo do 200 članova, a kada već idu stvari, onda se manje odazivaju. Ali ima nas 20-ak ljudi koji uistinu mnogo rade. To je naša zadaća, jer to je naše, naša je zgrada, naš je program, i moramo raditi sve dok nas ima.

S. B.

Osmi Koljnofski čitalački i tamburaški tabor

Ako bi hteli šalu tirati, lako bi mogli reći da za neke koljnofske učenike školsko ljeto duglje dura s još jednim tajednom nek drugim. No, k istini sliši i to da iako u to vrime svaki dan idu u školu, kade ih čekaju školnikovice, umjesto učnje i treme, vekši naglasak dobiva igra, zabava ter slobodnije forme zanimanja. Subotu, 25. juni-ja dopodne u koljnofskoj školskoj auli su skupadošli roditelji, pedagogi i dica zato da pokažu u finalu što su sve naučili prilikom jednotajjednoga boravka u ovom taboru, pod peljanjem šest (većinom hrvatskih) učiteljev i glavne organizatorke, ravnateljice Agice Sárközi.

Vidili smo ovde lutkarsku predstavu, slikovno predstavljanje rodnooga kraja, čuli smo pjesmice, jačke, lipe melodije od tamburaškoga orkestra i aplaudirali i malim tancošem. U taboru je ljetos sudjelovalo već od 50 dice (od 2. do 7. razreda) u četiri (po starosti mišani) grupa, za ke su stali na raspolaganju različiti programi, ali bila su i skupna otpodneva. Samo par od najzanimljivijih točak ovih danov. Za pišačenje do Matine kuće u Goru je pravoda bila dovoljna plaća i pečenje slanine za gladne „hodočasnike” s igrom skupa u prekrasnoj okolici. Izlet u Austriju, pak razgledavanje tvrđave Fortnave s najvećom europskom kolekcijom oružjev je isto tako bilo interesantno za mladje i odrašćene. Do kupališća Nimškoga Kerestura pišice su išli taboraši i zopet su se nek bolje ojačali, ali kupanje i plivanje pravoda je svenek dovoljno obećanje. O američkom filmu s životinjama u šopronskom kinu se je zatim govorio i crtež na školskoj stijeni, kojega su dica sama napravila za ilustraciju. U djelaonici šikanih ruk napravili su se narukvice, kitice od džundja, kipici iz salvetov, a pri završetku tabora svaki je diozimatelj napravio, nakinčio, namoljao svoju majicu, ku su si mogli sobom zeti.

Koljnofski osmi čitalački i tamburaški tabor su materijalno podupirali Javna zaklada za nacionalne i etničke manjine u Ugarskoj (200 000 Ft), Odbor za manjine u skupščini Jursko-mošonsko-šopronske županije (40 000 Ft), a dica su po osobi platila 4000 Ft.

-Tiho-

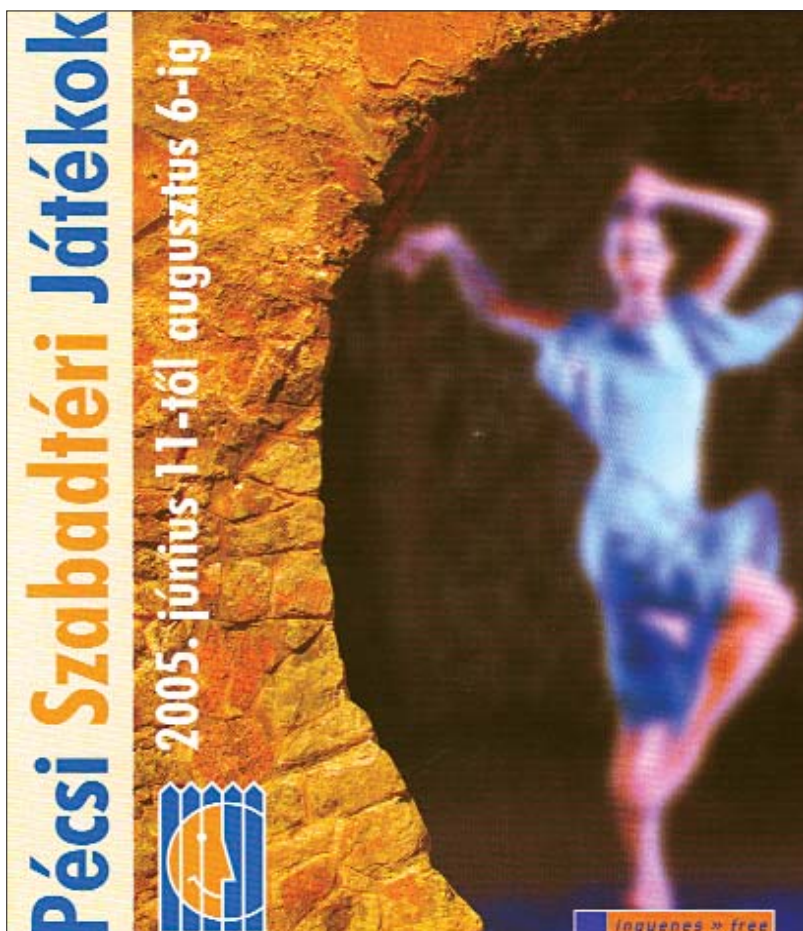
SANTOVO – U povodu zemaljskoga Dana graničara, 25. lipnja, u Santovu, točnije u karapandžanskom parku, priređen je Pogranični junialis. Glavni organizator bio je zapovjednik santovačke graničarske ispostave potpukovnik *Robert Szabó*. Za doček brojnih gostiju i uzvanika, među kojima su bili i zastupnici većinske seoske i Hrvatske manjinske samouprave, sponzori, a jednako tako i predstavnici graničarske komande Srbije i Crne Gore iz susjednog Berega (Bački Breg), bio je određen poseban šator. Polazeći iz Santova u prijepodnevnim, već dobrano osunčanim satima, usput smo susretali bicikle, osobne aute, konjske zaprege, „karuce”. Svijet je hrlio prema Karapandži. Prelazeći budžački dunavski rukavac, pridošle je dočekalo bujno zelenilo i šumska hladovina. Na licu mjesta, u prostranom parku, uz glazbu, vladao je živahan ljetni piknički ugođaj. Od 9 do 16 sati nizali su se veoma zanimljivi programi, podjednako namijenjeni djeci, mladeži i odraslima. Dakako, više programa se vezalo za svakodnevne zadaće naših, danas već profesionalnih čuvara ovoga dijela državne granice. Tako su, primjerice, aljmaški „komandosi” prikazali borbenu spremnost, najsuvremeniju tehničku opremu infracrvenih kamera preko koji se mogu pratiti svi događaji i prepoznavati nezvani „gosti” preko zelene pogranične zone. Bilo je i brzoga gašenja gorućega automobila, nadmetanja, maloterenskog nogometa, vožnje po vodi motornim čamcima, nastupa skupine suvremenih plesova iz susjednog Dautova, za djecu pak goleme spuštaljke i skakaonice, mogućnosti natjecanja u risanju, bojanju lica, gađanju, šumske vožnje „karucama” itd. Kako to već cjelodnevnom junialisu dolikuje, uz ugodnu glazbu i prijateljske razgovore, u više kotlova se spremala ukusna „vojnička grahova juha” začinjena pušenim mesom, od koje – kako nam je rečeno – prošlo je preko 800 obroka. Valja spomenuti i znalacki pripremljeni svečani objed, ovčji paprikaš na santovački način vrsnoga kuhara, stočarskog poduzetnika *Matije Gorjanca*. Dakako, nije izostalo ni kušanje vinskih sorti mjesnog vinogradara *Tivadara Solymosija* i podrumarstva iz baranjske Keveše (Villánykövesd). Kako bi taj subotnji dan ostao u trajnome sjećanju pridošlih Santovaca i ostalih gostiju (kojih je bilo više od tisuću), organizatori su učinili sve.

Pečuške ljetne igre

Već treću godinu zaredom u Pečuhu se u ljetnim mjesecima zbivaju Pečuške ljetne igre koje su obnovljene kao nastavak sjajnih pečuških ljetnih igara iz 80-ih godina danas već prošloga stoljeća. Dirigentska palica povjerena je Antunu Vidakoviću koji već treću godinu zaredom u ulozi ravnatelja Pečuških ljetnih igara nastoji sa svojim partnerima obogatiti kulturnu ponudu grada Pečuha u ljetnim mjesecima. Kažu neki kako su upravo Pečuške ljetne igre uza segedinske najomiljenije i najbogatije ljetne igre u Mađarskoj, s nizom plesnih, baletnih, koncertnih, glazbenih, kazališnih, izložbenih, folklornih i drugih događaja koji se odigravaju na mnogobrojnim pečuškim lokacijama i ljetnim pozornicama, od prekrasnoga prostora tekijjskih ruševina do otvorene ljetne pozornice u Kaptolskoj ulici te ljetne pozornice u dvorištu Hrvatskoga kazališta, popularno zvanog Anino dvorište. Zanimljivo je kako je vjerojatno zahvaljujući i osobi ravnatelja igara (Antunu Vidakoviću) u pečuškoj ponudi uvijek moguće naći i onu hrvatsku dimenziju i notu. Tako već od samih početaka igara stalni gost je Folklorni ansambl „Luč“ iz Budimpešte, koji ima svoju samostalnu plesnu večer. Ove je godine (18. lipnja) bila to lanjska koprodukcija Hrvatskoga kazališta i Folklornog ansambla „Luč“: plesna predstava *Lucidum intervallum*. Nezaboravan je bio, kažu, i Međunarodni festival narodnoga plesa koji je trajao od 29. lipnja do 3. srpnja okupivši plesače iz šest zemalja, te vrsne pečuške plesače narodnoga plesa, KUD „Tanac“, Folklorni ansambl „Mecsek“ i Folklorni ansambl „Leőwey“. Baletnom predstavom u čast Imréa Ecka, utemeljitelja Pečuškoga baleta, otvorene su (11. lipnja) ovogodišnje igre. U sklopu Međunarodnog festivala narodnoga plesa, u organizaciji Središta za kulturu grada Pečuha, orkestrara Vizin, Zengő i Székiáltó održani su i XVI. pečuški folklorni dani, i

Međunarodni festival narodne glazbe. Tako se glazba brojnih naroda tih dana (od 1. do 3. srpnja) mogla čuti na pečuškim ulicama, trgovima i šetalištima. U kazališnoj predstavi Attila Béresa Hajmeresztő glumi i naš Slaven Vidaković, a jedna od poslastica, bar iz moga motrišta, jest *Dundo Maroje* na mađarskom jeziku što ga je lani na scenu tekijjskih ruševina postavio János Szikora. Predstave su predviđene za 3., 4., 5., 6., kolovoza. Nekoliko novih premijera, mjuzikl *Godspell*, Molierov *Škrtač* u produkciji Sveučilišnoga kazališta Janus u režiji Jánosa Mikule, Folklorni ansambl Alba Regia sa svojom plesnom predstavom „A makrancos Kata“, koncert poznatog sastava „A Kispál és a Borz“, te književna večer uz Pétera Esterházyja, Lajosa Nagya Partija, obogaćeno saksofonom Lászlóa Désa u režiji Lászlóa Bagossyja mlađeg, izraz su književnog časopisa *Jelenkor*. Niz izložaba, večer flamenca, folklorni ansambl *Xeastdance*. Ako želite posjetiti mnoge programe (za što još uvijek nije kasno), obavijestite se na [\[abadteri.hu\]\(http://abadteri.hu\) jer Pečuške ljetne igre traju do sredine kolovoza.](http://www.pecsisz-</p>
</div>
<div data-bbox=)

Branka Pavić Blažetin

TRENUTAK ZA PJESMU

Jolanka Tišler

Ukradena tišina mira

Rukama otimaš tišinu drobnog mira mog
 Odnio si je da je zgaziš u guste močvare
 Iz kojih smrdljivi mjehur puše
 Nema izlaza
 Močvara olovnom snagom vuče
 Na dno jalovo i masno blato bara
 Glinenih obala
 Pravo jačeg je tvoje
 Pravo crvenih ruža
 Zelenih polja
 Presahlih jagoda
 Providnih prozora
 Tvoje je pravo nad pravima
 A moje želje su u guste šume zalutale
 A moje želje napetih žila viču:
 Vрати mi tišinu drobnog mira mog!

Hrvatski ljetopis

Ženski pjevački zbor „August Šenoa“

Pismo čitatelja

Poštovano uredništvo

Veseli me što se poštovani novinari vraćaju u prošlost pa dignu zavjese pomoću slika na davno preminule i danas živeće osobe, koji se kao modeli nekadašnje narodne nošnje pojave pred našim očima.

Hvalevrijedan je taj zadatak i posao, no s nečim ne slažem. Kako to da neke osobe imenujemo u Hrvatskome glasniku, a slike drugih objavimo bez imena i mjesta odakle su ili gdje počivaju svoj vječni san. Npr. u 24. br. na 9. str. pod naslovom: „Bogatstvo“ je aljmaški bračni par iz 1931. g. Na slici su Stana Išpanović i Martin Plavić. U 23. br. ozbiljno nas gleda Marija Bunjevac. U 20. br. već samo neka Bošnjakuša baca svoj sumoran pogled na fotografa. I padnem u pravu letargiju kad vidim u 21. br. Hrvaticu iz Serdahela koja je zapravo Katarina Višnić, rodnom iz Sumartona. Živjela je bez muža jer je on upravo na dan njehova vjenčanja dobio „hitan poziv“ u vojsku, i od Dona se nikad nije vratio. Mislim da bi i ona zavrijedila toliko poštovanja da joj se ime navede pod njezinu sliku.

Kako bi ta rubrika bila bogatija, i ja vam šaljem dvije slike (molim vas, vratite mi ih) iz 1957. godine. S toplim pozdravom:

Joška Vlašić Manglin

Bogatstvo ...

Osobno se radujem svakom pismu naših čitatelja, jer u prilikama u kojima radimo i djelujemo ono je u pravom smislu riječi „Bogatstvo ...“. Pokrenuli smo fotokutak s naslovom Bogatstvo ... kako bi u njemu fotografijom koja zna govoriti više od riječi ocrtali vrijeme, ljude, događaje, sjećanja,

obitelji, Hrvate u Mađarskoj... Arhiv Hrvatskoga glasnika, na žalost, ne može se podičiti velikim brojem fotografija, stoga su nam sve one koje imamo više nego dragocjene. Ponajviše volim stare fotografije iako one ne moraju biti stare, u Bogatstvu... svoje mjesto imaju i one koje su nastale jučer. Često upravo za fotografiju koja je došla do nas nemamo točne podatke, tko i što se nalazi na njima, godina kada je snimljena, a bilo je i prilika kada sam odlučila kako je upravo dani naziv onaj koji odašilje najviše poruka čitateljima. Upravo sam se time i rukovodila kada sam portretu Katarine Višnić, što ga je načinio moj svekar Stipan Blažetin, koji je po uzoru njezina života napisao prekrasnu pripovijetku Priča o Kati Kerčmarevoj, dala ime „Hrvatica iz Serdahela“. Dio je to uređivačke koncepcije. Ovim putem zahvaljujem onima koji su nam pomogli do sada u objavljivanju fotografija u rubrici Bogatstvo ..., a to su Katica Plavić Pijuković, Marijana Medveš, Mirjana Murinji, Jelka Gregeš, Muzej Skoruš iz Hrvatskog Židana... Pozivam naše čitatelje na suradnju. Našemu vjernom čitatelju, poštovanom Joški Vlašiću Manglinu zahvaljujemo na njegovu osvrtnu i prijedlozima, te na poslanim fotografijama, koje ćemo objaviti.

Branka Pavić Blažetin

Tri snahe: Maričina, Reškova i Novakova

MIŠLJEN – U organizaciji mišljenske Hrvatske samouprave, 25. lipnja proslavljen je Hrvatski dan odnosno Dan svetog Petra i Pavla, što su davno slavili na svojim proštenjima mišljenski Hrvati. Danas je Mišljen spavaonica grada Pečuha koja broji više od pet tisuća stanovnika, a gdje je utemeljena i Hrvatska samouprava na čelu s Arnoldom Barićem. Kako okupiti Hrvate i kako zainteresirati stanovnike Mišljena za hrvatske programe? Možda će u skoroj budućnosti na to dati odgovor Udruga „Naši ljudi” na čijem je čelu upravo Arnold Barić. Hrvatski dan prigoda je kada se putem folkloru i pjesme, plesa nastoje okupiti svi oni koji su za hrvatstvo. Tako je bilo i ove godine. U goste su došli nogometaši iz prijateljskog naselja Kopačeva i izaslanstvo Draža s kojim se Hrvatska samouprava nastoji povezati. Na seoskom igralištu igrana je prijateljska nogometna utakmica između ekipa Mišljena i Kopačeva, a u folklornome programu sudjelovali su također gosti iz Hrvatske, folkloriši iz Kopačeva i Draža, nastupio je i pečuški KUD „Baranja”, Folklorni sastav Józsa Gergely iz Mišljena, a na zabavi na otvorenome i bal svirali su „Veseli Udvarci”.

HRVATSKE ŠICE – Novi oblok će vrijeda dobiti crikva sv. Ane, koji će od bučure (kiritofa) krasiti Božji dom, se je odlučila mjesna crikvena općina. Oblok na južnoj strani crikve, od nafarbanoga olovnoga stakla sa slikom Sv. obitelji bit će djelo sambotelske umjetnice. Posvećenje je predviđeno 31. julija, nedilju, po imendanu zaštitnice sela ter crikve sv. Ane.

Dan mazanice 2005 u Mlinarcima

U Mlinarcima je lani prvi put organiziran Dan mazanice kako bi se očuvala stara hrvatska tradicionalna jela, a jednako tako i kultura, kojom je popraćena ta priredba. Ove je godine ona poprimila regionalni karakter, sudjelovali su joj predstavnici gotovo svih hrvatskih pomurskih naselja.

Mazanica (vrsta gibanice), nekoć jedno od najukusnijih jela pomurskih Hrvata, i danas je omiljena, no nešto bogatija s raznim nadjevima. Napraviti mazanicu dosta je mukotrpan rad, stoga je mlade kućanice i ne prave rado, ali na Danu mazanice prihvatile su se neke i od njih, i to s uspjehom.

Najljepše je pisati o priredbi nastaloj odista poticanjem i organiziranjem civilnih osoba, kao što je uostalom pokrenuta i spomenuta priredba. Bračni par *Estera i József Bertók*, vlasnici Ulagačkog društva „Selo”, lani su odlučili prirediti dan na kojem će se okupiti seoska zajednica radi druženja i dobrog raspoloženja te upoznavanje dijela svoje baštine. Zanimljivo je da g. Bertók nije Hrvat, ali se oženio Hrvaticom i preko nje se upoznao s hrvatskim običajima, koje on vrlo cijeni i želi ih prikazati i drugima. Mazanica mu je, naravno, jedno od omiljenih jela.

Oni su Dan mazanice organizirali tako da si svatko nađe štogod zanimljivo, od male djece do umirovljenika, a to je uistinu uspjelo i lani. Ove godine priredba je bila dvodnevna i okupila je još više ljudi. Sada su stigli i iz drugih naselja, a bilo je i više mještana.

Na dvorištu osnovne škole 25. lipnja okupilo se mnoštvo ljudi. U prijepodnevnim satima za djecu je bilo organizirano natjecanje u vještini, gdje su mnogo pomogli pedagozi mjesne škole. Bilo je tu trčanja, jedenja čokolade, skakanja u vreći i još drugih zadaća a zahvaljujući mnogim podupirateljima, svatko je dobio neku nagradu.

Poslije podne je započelo pripremanje mazanice, radilo se u šest ekipa jer se moralo raditi skupa, neke su ekipe pripremile čak šest vrsta mazanica. *Marija Vuk* je radila sama, pripremila je proste mazanice, koje su se peklye još u siromaštvu. Skupna ekipa Serdahelaca i Mlinaraca od tete *Mariške Koša*, *Katice Kotnjek* i *Ilone Saraz* ispeklye su „zdignjene” mazanice. *Katica Vranić*, *Katica Sigeti* i *Bara Kukuružnjak* su pripremile proste, *Marija Prosenjak* proste i „zdignjene”, a *Ljubica Prosenjak* i *Margita Horvat* čak šest vrsti: prostu mazanicu s kosanom mašću, sa čvarcima, s vrhnjem, „zdignjene” s vrhnjem, orasima i groždicama, a najmlađa ekipa, *Eva Koša*, *Eva Glogovec* i *Ilidko Takač* pripremile su mazanice od najstarijeg recepta do modernijih „zdignjenih”.

Dok se tijesto razvlačilo i punilo, publiku su zabavljala djeca svojim kulturnim prog-

ramom, i kaniški plesači. Školarci su se predstavili sviranjem, pjevanje i plesom te scen- skom igrom, koja svjedoči o djelatnom radu mjesne školske ustanove.

Muške su ekipe kuhale razne gulaše, riblju juhu, gulaš od bunceka od divljači, da se uz mazanicu dobije i juha.

Oko 17 sati već su se širili fini mirisi po cijelome dvorištu, svježe, tople mazanice s crvenom korom i s raznim nadjevima mamile su sve sudionike Dana i svi su mogli kušati to tradicionalno hrvatsko jelo.

Ocjenjivački sud – što su ga činili stručnjaci Csaba Berényi, ravnatelj Gostionice Berényi, njihov glavni kuhar, i Ružica Vuk – imao je težak posao. Nisu istakli nijednu mazanicu, jer su sve bile jako ukusne, pa je svakomu podjednako pripala nagrada. Članovi žirija su pohvalili ekipu mladih, koji su pripremili također jako ukusne mazanice.

S punim trbusima slušao se koncert repera Dopemana, što je bila velika atrakcija za mlade, a uvečer su nastupale žene s pjevanjem domaćih hrvatskih pjesama. Potom uz glazbu sastava Mura plesalo se do zore.

U nedjelju programi su nastavljani, priređena je utakmica između oženjenih i neženja, a hrvatsko su nam ozračje priuštili „Sumartonski lepi dečki”, mjesni tamburaški orkestar.

Vrlo uspješni Dan ostvaren je s pomoću dobrih organizatora čiji su rad pomogli školarci ukrašavanjem mjesta, te pedagozi i roditelji. Mjesna i Hrvatska manjinska samouprava vrlo su se radovala takvu zalaganju, i svojim skromnim mogućnostima potpomagale su priredbu. Zbog regionalnoga karaktera potpomaganju se pridružilo i Društvo Horvata kre Mure i mnogi sponzori.

Beta

U organizaciji Hrvatske manjinske samouprave i njezina okrenutog predsjednika *Stipana Mandića*, u subotu, 25. lipnja, u Čavolju je priređen Spomen-dan Petra Pančića, povodom 100. obljetnice smrti nekadašnjeg rektora isusovačkog sjemeništa i ravnatelja gimnazije u Travniku.

Nakon intoniranja mađarske, hrvatske i bosansko-hercegovačke himne, s početkom u 11 sati u mjesnome načelničkom uredu održana je svečana spomen-sjednica u čast velikana bunjevačkih Hrvata, kojoj je pribivalo 70-ak Čavoljaca, gostiju i uzvanika. U ime domaćina goste je pozdravila i predstavila dopredsjednica Hrvatske samouprave, mlada učiteljica *Zita Ostrogonac Kiš*, a *Lidija Hofman* iz Baje recitirala je pjesmu A. B. Šimića pod naslovom *Nadeni Bog*.

O životu i radu Petra Pančića ukratko je govorio profesor Hrvatske katedre u Pečuhu *mr. Stjepan Blažetin*. Naglasivši ulogu svećenika, općenito na polju kulture, književnosti i materinskog jezika, djelatnost kojom su radili na prosvjeđivanju svojega naroda i jačanju nacionalne svijesti, on je kao primjer i uzor naveo djelo isusovca Petra Pančića, koji je rođen 29. lipnja 1853. godine u Čavolju. O njemu znamo malo. O njegovu životu i radu pisao je pokojni *dr. Marin Mandić*. Iako nije bio književnik, povremeno je pisao u Bunjevačko-šokačkim novinama i Nevenu. Školovao se u Kalači, 1882. stupio u isusovački red gdje se istaknuo svojim pedagoškim radom. Od 1886. do 1904. živio je u Travniku, bio je rektorom isusovačkog sjemeništa i ravnateljem gimnazije, radeći kao profesor latinskog, grčkog i hrvatskog jezika. Umro je

Povodom 100. obljetnice smrti

Sjećanje na isusovca Petra Pančića

1905. kao predstojnik isusovačkog samostana u Szatmáru. Nije nikada zaboravio na svoje podrijetlo, o čemu svjedoče njegovi članci u bunjevačko-šokačkim novinama, i propovjedi.

„Njegov je život primjer koji potvrđuje da ni mi, Hrvati koji se nalazimo na rubovima hrvatskog etničkog prostora, nismo manje sposobni, te da možemo pridonijeti cjelokupnom razvitku hrvatskoga naroda“, zaključio je profesor Blažetin.

Okupljenima se obratio i savjetnik veleposlanstva Bosne i Hercegovine u Budimpešti, koji je prije svega zahvalio predsjedniku hrvatske samouprave Stipanu Mandiću na njegovu zalaganju i pozivu. „Zahvaljujem na svemu što je Petar Pančić učinio u zemlji njegovih i vaših otaca, koji je odgojio brojne generacije studenata. Nadam se da će se uspomena na njega sačuvati, da će se raditi na tome objavljivanjem, knjiga, brošura i drugih publikacija, i da naš dragi Čavoljac neće biti zaboravljen“, rekao je Luka Džolan, zahvalivši domaćinu i organizatorima što nastoje sačuvati svoje.

Svečanomu skupu obratio se i predstojnik isusovačkog reda iz Budimpešte *Dénes Kovács*, dijeleći zajedništvo s Čavoljcima u proslavljanju istaknutog isusovca.

Svojom nazočnosti svečanost su uveličali predsjednik HDS-a *dr. Mijo Karagić*, generalni konzul Republike Hrvatske u

Pečuhu *Ivan Bandić*, predsjednik Budimpeštanske hrvatske samouprave *Stipan Vujić*, bajski gradonačelnik *Péter Széll*, čavoljski načelnik *István Kancsár*, te predstavnici Hrvata iz okolnih naselja.

Proslava je nastavljena otkrivanjem spomen-ploče u povodu 100. obljetnice smrti Petra Pančića na zgradi nekadašnje tzv. male škole i zavičajnog muzeja, koju su postavili mjesna Hrvatska manjinska samouprava i Budimpeštanska hrvatska samouprava. Nakon prigodne recitacije učenika *Akoša Milankovića*, spomen-ploču su otkrili predsjednik HMS-a Stipan Mandić i predsjednik Budimpeštanske hrvatske samouprave Stipan Vujić, koji je tom prigodom uz ostalo pozvao Čavoljce da i dalje brižno čuvaju svoje tradicije i materinsku riječ. Napomenimo da je Čavoljcima mnogo pomogla i *Roza Plavić Šereš*, predsjednica Hrvatske samouprave XX. okruga (Pesterzsébet) i zastupnica Budimpeštanske hrvatske samouprave. Vijenac je u ime Veleposlanstva BiH položio i Luka Džolan.

Nakon toga uslijedilo je druženje i nevezani razgovor gostiju, uzvanika i mještanina na zajedničkom objedu u gostionici Tóparti, a za dobro raspoloženje pobrinuo se Orkestar Čabar iz Baje, pod vodstvom *Jakaba Tiszaija*, podrijetlom iz Čavolja.

Tekst i slike:
S. Balatinac

Prema dugogodišnjem običaju, nakon završetka školske godine, u Santovu je ponovno priređena Mala ljetna škola hrvatskoga jezika, koja je od 13. do 17. lipnja deveti put zaredom osim iz Santova okupila djecu iz bačkih naselja, te Pečuha i Budimpešte. Za učenike dvojezičnih škola, i one koji hrvatski uče u predmetnoj nastavi, svakodnevno su organizirana razna zanimanja, ponajprije jezične vježbe, predavanja o povijesti i sadašnjosti Hrvata u Mađarskoj, zanimanja iz likovnog odgoja, folklor, plesa, pjevanja, običaja i športa.

Mala škola s 80 sudionika iz Santova, sa Fancage iz Baje, iz Bačina, Dušnoka, Kačmara i drugih naselja odakle ima učenika u santovačkoj školi, bila je više nego uspješna. S njima su svakodnevno radili nastavnici santovačke škole, slobodno vrijeme u učeničkom domu ispunjeno je raznim popratnim sadržajima, folklorom, športom i raznim natjecanjima kao što je bio kviz za učenike. Nije izostala ni najomiljenija ljetna aktivnost, pa je lijepo sunčano i toplo vrijeme omogućilo i popodnevno kupanje u susjednom Dautovu. U okviru upoznavanja s povijesnim i kulturnim znamenitostima mjesta, sudionici su posjetili katoličku, pravoslavnu i baptističku crkvu, a organizirano je i natjecanje učenika kroz obilazak naselja i provjeru usvojenoga znanja.

— Malu ljetnu školu pokrenuli smo još 1997. zajedno sa Stipanom Blažetinom, tadašnjim predsjednikom Odbora za odgoj i obrazovanje Hrvatske državne samouprave, radi toga da okupimo našu djecu kako bi u okviru tabora vježbali hrvatski jezik, pogotovo oni učenici sa strane koji preko godine ne dobiju toliko iz hrvatskoga jezika, te narodopisa, povijesti i folklor, i svakodnevne komunikacije — ističe *Joso Šibalin*, ravnatelj Hrvatskog vrtića, osnovne škole i učeničkog doma, te dodaje: — Kroz igru i rasonodu nastojimo im predati što više od toga, kako bi se sreli učenici ne samo iz Santova i Bačke nego i drugih naših regija. Tako smo godinama imali učenike iz Gradišća, Pomurja, Budimpešte i Pečuha. Ove godine imali smo učenike iz

Mala ljetna škola hrvatskoga jezika u Santovu

Budimpešte, Pečuha i Bačke. Istim sadržajem upoznati hrvatsku zajednicu u Mađarskoj, kako bi dobili što više informacija. Zatim kako bi vježbali jezik, čuli više o povijesti Hrvata u Mađarskoj i matične Hrvatske. U programu smo imali folklor, plesa, pjesme i športa, a već tradicionalno — u okviru Croatiade — za učenike 5. i 6. razreda upriličeno je i natjecanje iz narodopisa i poznavanja hrvatskoga jezika.

— Primili smo učenike od 4. do 8. razreda. Jedan im je dio bio iz bazične ustanove, iz naše hrvatske škole. Osim stručnih zanimanja bilo je i rasonode, kao što je kupanje, zatim igre i razna natjecanja u vještinama, iz jezika i drugih područja. Sve je to okončano završnim programom u kojem su djeca prikazala dio onoga što su naučila tijekom tjedna, a raspoloženje je bilo uistinu veoma dobro. Na dan Croatiade u posjetu su nam bili predsjednik HDS-a *dr. Mijo Karagić* sa svojim suradnicima i referent Ministarstva obrazovanja *Ladislav Romac* — dodaje ravnatelj Šibalin.

Prigodom svečanoga proglašenja rezultata natjecanja iz narodopisa i poznavanja hrvatskoga jezika, koje su vodile *Anica Torjanac* i *Zorica Babić Agatić*, u četvrtak, 16. lipnja, okupljene je pozdravio i predsjednik Hrvatske državne samouprave.

Dr. Mijo Karagić uz ostalo je istaknuo kako je Croatiada već tradicionalni pokušaj da se okupe djeca koja uče hrvatski jezik.

— U ime Hrvatske državne samouprave

sve vas najsrdačnije pozdravljam. Isto tako pozdravljam i vaše učitelje, nastavnike koji su danima bili s vama, i koji su vas pripremili za ovo natjecanje. Vama, draga djeco i nastavnici, nakon ovih veselih dana u Santovu želim sretan i zabavan ljetni odmor.

Kako saznajemo, dogodine se organizira jubilara, 10. Mala ljetna škola, koja će možda doživjeti i neke promjene.

— I sljedeće godine organizirat ćemo tabor. Pitanje je samo hoće li biti u Santovu ili ćemo ga, kako se to već ove godine potaknulo, premjestiti u Vlačice, u Kulturno-prosvjetni centar i odmaralište Hrvata iz Mađarske na Pagu u Hrvatskoj. Postoji mogućnost da tamo nastavimo, a sve ovisi o novčanim mogućnostima, jer je riječ o znatno većim troškovima, ponajprije troškovima putovanja — najavljuje ravnatelj škole i glavni organizator Male ljetne škole *Joso Šibalin*, koji je naglasio kako su ove godine potporu dobili od Javne zaklade za nacionalne i etničke manjine, Bačko-kiškunske samouprave, Narodnosne zaklade Bačko-kiškunske županije i Hrvatske državne samouprave.

Tekst i slike: *S. Balatinac*

HOŠIG Govor doravnateljice Zlate Gergič prilikom opraštanja 8. razreda

Danas je svečanost upriličena našim osmašima pa je red da ih ispratimo s ljubavlju i lijepim riječima zadovoljstva i želja za njihovim uspješnim nastavkom školovanja i odrastanja u srednjim školama koje su sami izabrali. *Draga Djeco! Sjećam se našega prvog susreta kada ste pomalo uplašeno sjedili ovdje u prvom redu s vašom učiteljicom Monikom Režek i teticom Marijom Prodan na prvom otvaranju školske godine. Brzo ste se prilagodili školskom životu. Išli smo zajedno na razna natjecanja, izlete, škole u prirodi, u tabore u Šeljin i Pustaru. Družili smo se i veselili, navijali jedan za drugoga. Za sve ovo trebalo je mnogo ljubavi i strpljenja. Godine provedene u nižim razredima odletjele su za trenutak. U četvrtom razredu ste već zacijelo nestrpljivo čekali da se i vi preselite na prvi kat među velike. Tamo vas je čekao novi život. Morali ste se prilagoditi novom programu. Umalo na svaki sat ulazio je k vama drugi nastavnik. U tom razdoblju vašega školovanja razrednice su vam bile nastavnica Ana Cvijanov Valihora koja je u međuvremenu otišla u Hrvatsku; njezinu je zadaću preuzela nastavnica Enikő Tövissi. Popodnevna odgajateljica vam je Katica Benčik. Prošlo je osam godina. Ostalo vas je sedmero koji ćete svjedočiti o trudu i ljepotama pedagoškog poziva od vaše prve učiteljice Monike Režek, preko vaših nastavnika i odgajatelja. Mnogo smo vam pružali, učili smo zajedno, radovali se, a katkad i plakali. Za sve je trebalo mnogo ljubavi, mnogo srca. To kaže i francuski književnik Flaubert: „Srce je bogatstvo koje se ne prodaje niti kupuje, već daruje.“*

Zato vam danas možemo reći da smo ga jednako darivali i Betini, i Gaboru, i Arminu, i Kristijanu, i Čabi, i Bianki, i Sandri premda ste toliko

različiti, toliko osobiti. Kao i u svakom razredu ima onih boljih i lošijih učenika, onih koji su se isticali i onih zatvorenijih, ovaj je razred upravo takav. Zato želim pohvaliti svakoga od vas u područjima u kojima ste bili najbolji.

Bianka Müllner najbolja je učenica ove zajednice koja se isticala učenjem, marljivošću, primjerenim vladanjem, nastupanjem na raznim natjecanjima i uvijek je svojim zalaganjem pridonosila ugledu naše škole. Bettina Méhes, njezina dobra prijateljica, slijedila ju je u svemu, pa je za svaku pohvalu njezin plesni i recitatorski nastup. Sandra Szilágyi, samozatajna je djevojka koja više zna i može nego li je spremna pokazati. Gabor Ivanov, živ, prepun duha, odlično pleše i zalaže se u sportu, a nešto manje voli sjediti nad knjigom baš kao Kristijan Turi, najbolji plesač u razredu, uvijek vedar i nasmijan. Tu je i tihi, simpatični Čaba Szilvási kojemu upućujem riječi: „Vjera u sebe prva je tajna uspjeha.“ Početkom ove školske godine priključio nam se Armin Mešinović. Njega smo svi rado prihvatili jer je svojim velikim srcem i bistrom pameti brzo usvojio osnove mađarskog jezika i naše simpatije. Svima vama i vašim roditeljima želimo uspješan nastavak vašega daljeg školovanja. Radujemo se što većina vas ostaje u krilu naše hrvatske zajednice u kojoj ćete steći bogatstvo hrvatskog jezika i kulture, osjećaj zajedništva koji omogućuju male zajednice poput naše.

Najviše od svega želim vam novih spoznaja, pa iako mudri ljudi kažu „Ljubav je početak znanja, kao što je vatra početak svijeta“, završila bih ovaj prigodni govor riječima koje učitelji žele svojim učenicima. Ne zaboravite ih!

„Sa svakim dobrim čovjekom koji prolazi svijetom izlazi novo sunce!“

Učenci iz HOŠIG-a u Zagrebu

Učenici i ljekarništvo

Nedavno, povodom II. Državnog dana ljekarništva, učenici Hrvatske osnovne škole iz Santova pod vodstvom učiteljice *Marte Vigh Čahut* gostovali su u mjesnoj ljekarni. Pod vodstvom ljekarnice *Éve Szűcs Szabó* učenici 7. razreda (na slici) uključili su se u svakidašnji rad ljekarne.

Koncert glasovira

Potkraj školske godine, u Santovu je priređen već tradicionalni završni koncert učenika koji sviraju glasovir (klavir) u Osnovnoj umjetničkoj školi „Danubia“ iz Baje, a podučava ih učitelj *Sándor Aradi*. Po tradiciji koncert je održan u mjesnom domu kulture pred okupljenim roditeljima, a osim drugih predstavilo se i četvero učenika Hrvatske osnovne škole: *Martin Orčik* (na slici), *Darinka Orčik*, *Valentina Nađ* i *Marko Štimac*.

BUDIMPEŠTA – Kao što je već poznato, većinska samouprava budimpeštanskoga X. okruga (Majdan, Kóbánya) svake godine održava svoj tradicionalni Tjedan kralja sv. Ladislava, koji je ove godine trajao od 17. do 26. lipnja. Tijekom raznih programa u koje su uvrštene i zajedničke prigode sedam okružnih manjinskih samouprava, ovoga puta – kako nas je izvijestio predsjednik Hrvatske manjinske samouprave *Mate Filipović* – u Prosvjetnom središtu „I. Pataky” organizirana je izložba predstavnika manjinskih likovnih i drugih umjetnosti. Hrvatsku građu na postavu predstavili su poznati likovnjaci, dobitnik Nagrade Mihály Munkácsyja Santovac *János Szurcsik*, Bikićanin *Andrija Kubatov-Kárméntő*, Budimpeštana *György Segesdi* i njegova supruga, umjetnica kiparstva, naša Kaćmarkinja *Barbara Jakov*.

BUDIMPEŠTA – Od predsjednika Hrvatske manjinske samouprave budimpeštanskog XV. okruga (Rákospalota, Pestújhely, Újpalota) *Stjepana Kuzme* saznajemo da na rođendan sv. Ivana Krstitelja, 24. lipnja, u pestújhelyskom dijelu okruga priređeno je ivanjansko preskakivanje vatre. Većinska samouprava taj običaj organizirala je već više puta, a ove su se godine predstavili ponajprije tamošnji Hrvati. Mnoštvo okupljenih sudionika i radoznalaca imalo je prilike poslušati predavanje supredsjednika Narodnosnog odjela Mađarskog etnografskog društva budimpeštanskog Etnografskog muzeja etnologa *dr. Ernő Eperjessyja*. Neka od naših pučkih predaja preskakivanje vatre objašnjava ovako: Isus, budući da su ga Židovi progonili, našao je zaštitu u nekom selu. Netko je progoniteljima odao da Isusa traže u kući ispred koje gori vatra. Kada su Židovi stigli u selo, ispred svake kuće je gorjela lomača. Druga pak predaja glasi: Kada je Marija posjetila Elizabetu, šestomjesečni Ivan Krstitelj, potaknut božanskom silom, u utrobi svoje matere pokrenuo se, „skakao”. Ali, vratimo se popodnevnome programu kada je nazočne goste u okviru plesačnice zabavljao popularni sastav *Kolo Ladislava Halasa* iz Tukulje. Završetkom plesnoga dijela gledateljstvo je gajdanjem uveseljavao poznati umjetnik *Zoltán Szabó*. Glavna predstava, preskakivanje vatre uslijedila je točno u ponoć. Svoju skakačku vještinu okušali su i naši Hrvati i brojni mještani. Dakako, uglavnom mladež. Organizatori su se pobrinuli i za specijalne okuse trovrsnoga bureka.

Nedilja hrvatskoga folklor na Glavnom trgu

Ovakovo mnoštvo na šopronskom Glavnom trgu okupljeno, zdavno nisu vidili ni sami varošćani, kot 26. junija. No, ov dan lako bi mogli nazvati hrvatskom nediljom folkloru u Šopronu, kade je sve štimalo ili bilo na kupu za jedan cilj, da se svi dobro čutu i da se skupaspravu Hrvati varoša, štoveć naši ljudi iz svih okolišnih naseljev ter da se prezentira i većinskom narodu ono bogatstvo čim ov varoš jur stoljeća dugo raspolaže, a morebit nije ni svistan toga. Oko velike pozornice su se prodavali najkarakterističniji i najokusniji falati ovoga kraja kot npr. gibanike, masnice, kuglofi, kolači s orihom, grofljini, kifljinci ke su pekle šopronske Hrvatice pak Koljnofke. U vrućini dobro je rasprodano i koljnofsko črljeno i bijelo, većinom iz pivnice koljnofskoga vinara *Atile Pajrića*. Uza to, koga je zanimalo, mogao je kupiti i hrvatska izdanja, CD-ploče ke su ugledale svitlo dana u izdavačtvu mjesne Hrvatske manjinske samouprave. Najatraktivniji dio ovoga otpodneva pak je bio folklorni program, kojega je otvorio predsjednik mjesnoga hrvatskoga tijela *dr. Franjo Pajrić*. Dobro raspoloženje jur na početku programa su se paščili napraviti svirači *Tamburaškoga društva Dora Pejačević* iz Našica, člani austrijskoga tamburaškoga sastava *Cogrštofa*, koji slavi svoju 35. obljetnicu postojanja. Iz Umoka je dospila svaka sekcija Hrvatskoga kulturnoga društva, a najprlje su zajačili pjevači zbora „*Tulipan*”, potom su tancoši prikazali *Doljnopoljanske tance* ter *Trogirske plesse*. U izvedbi umočkih tamburašev smo ovput mogli čuti stare, a kod nas

sada u najnovije vrime zopet jako popularne starogradske pjesme. Ne moremo izostaviti iz nabranja koljnofske školske i odrasčene tamburaše ki su pod peljanjem *Geze Völgvija ml.* povukli pažnju još i jednostavnih prolaznikov ki su potom zastali i neko vrime slušali koncert. Na samom kraju u pratnji koljnofskih muzičarova su nastupali i oduševljeni šopronski jačkari ki su svoj repertoar sastavili iz poznatih gradišćanskih jačak ke znaju i rado pjevaju od sjevera sve do juga. Za večurnim folklornim blokom nazočni su mogli pogledati i neke dijelove s *Koljnofskoga pira* s lani napravljenoga DVD-a.

-Tiho-

Prikaz starih hrvatskih jela

Mnoga stara jela koja su se nekada kuhala na selu, već su zaboravljena.

Često čujemo od naših baka „da je negda bila šterčija, pak je bilo dobro da so dobili jedan kuhani krompir“, no vremena su se mijenjala, trgovine su pune različite prehrambene robe koja svojim izgledom i šarenim bojama privlači i djecu i odrasle, no sve se više čuje da u njima ima mnogo nezdravih sastojaka, konzervansa, boje itd.

Na molbu ravnateljice osnovne škole Anice Kovač članovi keresturskoga ženskog pjevačkog zbora pripremile su stara hrvatska jela, kako bi ih na Narodnom danu upoznali i kušali pedagozi i djeca. Ilonka Bella, Margita Andrašek i Ilonka Beli skuhalo su i spekle razne stare specijalitete: *kukuruzne čurke*,

jela, kaže da su vrlo zdrava i prave se od jeftinih sirovina: kukuruznoga brašna, krumpira, luka, slanine, graha, mlijeka. Malo su skuplji kolači u koje treba staviti orahe, ali na selu mnogi imaju vinograde u kojima raste pokoje orahovo drvo, pa to ne treba kupiti. Prema njezinim riječima stara jela vrlo se jednostavno kuhaju, jer žene su morale ići raditi u polje, stoga su spremale jela koja su bila brzo gotova. Kukuruz, grah i hajdina sadrže u sebi mnogo vitamina i minerala, i vrlo su zdravi, ali kako reče, ni njezini unuci ne vole ta stara jela.

Članovi zbora su se dogovorili da će i drugi put pripremiti sličan prikaz s drugim jelima, jer receptata ima dosta u glavama, pa bi ih vrijedno bilo i zapisati.

pečenu kukuruznu kašu, kulomperčicu, združgani grah, hajdinsku kašu, kuržnače, dedele, svježi sir, prohe, makovnjače, orahnjače, palačinke s domaćim pekmezom. Sve je to bilo postavljeno u starijim zgradama na stari način.

Neki su se odmah interesirali i za recepte, pa je teta Bella rado objašnjavala. Ona i dandanas kuha ova

Kuhajmo zajedno Sredozemna salata

Pripremite (za 4 osobe): 2 patlidžana, 2 tvrde rajčice, 1 sir mozzarella, 4 tvrdo kuhana jaja, 3 režnja češnjaka, listiće bosiljka, maslinovo ulje, 30 dag tjestenine, ocat, sol, papar

Patlidžane tanko narežite. Posolite, iscijedite i ispržite na roštilju. Skuhanu tjesteninu ocijedite i nauljite. Kad se ohladi, primiješajte narezane patlidžane, rajčice, bosiljak i sir. Tvrdo kuhane bjelanjke narežite, a žumanjke gnječite i također dodajte salati. Začinite umakom od ulja, octa, usitnjenog češnjaka, soli i papra.

Muzej iseljeništva

Na poticaj Hrvatske matice iseljenika iz Zagreba, Vlada Republike Hrvatske postat će suosnivačem prvog i jedinog Muzeja hrvatskog iseljeništva u našoj zemlji. Prije Drugoga svjetskog rata postojao je u Zagrebu iseljenički muzej, te slični postav u Splitu, ali oni su vrlo brzo prestali s radom, pa se njihova djelatnost do naših dana ugasila. U želji da na dostojan način prikaže vrlo složenu povijest o hrvatskom iseljeničtvu, koja se granala u nekoliko vremenskih smjerova i motiva, i u Europi i na svim svjetskim kontinentima (osim Azije), u prizemlju zgrade Hrvatske matice iseljenika u Zagrebu (Radićev trg 3) prilagodit će se odgovarajući tematski prostor: jedan dio zauzimao bi stalni postav, a drugi bi bio otvoren za izložbe i događanja vezanih za aktivnost naših iseljenika, njihovih potomaka, i povratnika.

Najsuvremeniji postav Muzeja na virtualno-informativnoj razini približit će sve krajeve svijeta u kojima obitavaju Hrvati, kao jedna od najbrojnijih svjetskih dijaspora, uz Irce i Talijane.

Bez obzira na to u kojoj mjeri raseljeni Hrvati doživljavaju Hrvatsku kao svoju domovinu u koju se vraćaju, ili im ona predstavlja stari zavičaj o kojem namjeravaju proširiti svoje spoznaje, neophodna će nam biti pomoć u prikupljanju građe svih koji bi po svome nahodanju i izboru, te mogućnostima željeli sudjelovati u kreiranju postava vašega i našega budućeg muzeja. Molimo vas stoga da se odazovete molbi da zajednički pokušamo osmisliti ovaj za sve nas jedinstveni muzej i kroz njega produbiti veze koje će nama i budućim naraštajima dočarati sliku našega naroda u najraznovrsnijim sredinama, u kojima se afirmirao i stekao ugled.

Očekujemo s radošću i zahvalnošću sve vaše prijedloge i priloge u ovome našem tisućljeću u kojem je komunikacija olakšana do maksimuma, a ipak nam u srcu najradije odzvanja naša hrvatska RIJEČ. Molimo vas da u svojim tiskovinama objavite ovu vijest o osnivanju Muzeja, kako bi što više ljudi bilo upoznato s ovom hvalevrijednom inicijativom.

Naša adresa: Muzej hrvatskog iseljeništva – u osnivanju, Radićev trg 3. 10000 Zagreb (00385 16 115 116). S poštovanjem, u nadi da ćemo se sresti na otvaranju Muzeja hrvatskog iseljeništva u Zagrebu, srdačan pozdrav svim Hrvatima izvan domovine.

Ljerka Galić
ravnateljica Muzeja hrvatskog
iseljeništva u osnivanju

Logo hrvatsko-mađarske kandidature za EP 2012.

glava crvene, a lopta plave boje. Ispod nogometaša na engleskom jeziku ispisano je „Hrvatsko-mađarska kandidatura za UEFA-u”, te natpis „EURO 2012.” Logo će vrijediti samo za kandidacijski proces, a ako Hrvatska i Mađarska dobiju domaćinstvo EP 2012., bit će izrađen novi logo, odnosno maskota prvenstva. Do sredine srpnja Hrvati i Mađari moraju dovršiti tehničku dokumentaciju i poslati je UEFA-i, koja će početkom studenoga objaviti koje su tri kandidature ušle u uži izbor. Uz Hrvatsku i Mađarsku, za organizaciju EP 2012. zajednički su se kandidirale Poljska i Ukrajina, a samostalne kandidature istakli su Italija, Grčka, Turska, Rumunjska, Rusija i Azerbajdžan. Tko će biti domaćin, UEFA će odlučiti u prosincu sljedeće godine.

HÉVIZ – 2. srpnja u poznatim topljicama i kupalištu Hévizu, nedaleko od Keszthelya, odigrana je prijateljska nogometna utakmica između ekipa mađarskog Parlamenta i hrvatskog Sabora. Zastupnici su se na zelenom terenu borili, a pobijedila je mađarska ekipa s četiri nasprama jedan. Dio je to nogometnih druženja koji su postali tradicijom i godišnjom obvezom hrvatskih i mađarskih parlamentaraca, a susret u Hévizu, kojem je nazočio i predsjednik HNS-a Vlatko Marković, bio je prilika da se još jednom izraze nadanja u dobivanje prava organiziranja europskoga nogometnog prvenstva 2012. godine za koje zajednički kandidiraju Hrvatska i Mađarska.

Premda predsjednik HNS-a Vlatko Marković ističe kako je zamisao za logo mađarska, a rješenje zajedničko, valja reći da je njegov autor Mađar Levente Németh.

Logo sadrži sva bitna nacionalna i nogometna obilježja, a u njegovu je središtu stilizirani nogometaš u pokretu. U figuri nogometaša sadržane su hrvatske crvenobijele kockice, te boje mađarske zastave (crvena, bijela i zelena). Nogometaševa je

Hrvatski dan u Selurincu

U organizaciji Hrvatske samouprave grada Selurince, 25. lipnja održan je već tradicionalni, treći Hrvatski dan. Kako je naš tjednik izvijestila predsjednica selurinske Hrvatske samouprave *Jelica Moslovec*, Hrvati iz Selurince okupljaju se oko Hrvatske samouprave te nastoje pokazati svoju nazočnost u gradu i organiziranjem svoga dana. Ove godine okupilo se 80-ak zainteresiranih na Folklornom programu, kojim je otpočeo Dan, i na svetoj misi u katoličkoj crkvi. Misu na hrvatskom jeziku predvodio je *Joso Kvesić*, župnik iz Moslavine, koji nije nepoznat baranjskim Hrvatima. Već u više navrata služio je svete mise na hrvatskom jeziku po naseljima i crkvama gdje žive vjernici Hrvati. Veoma smo sretni što se odazvao našem pozivu, kaže *Jelica Moslovec*, jer

naši hrvatski svećenici svi odreda bili su spomenutog dana zauzeti na svojim stranama, ali su se pobrinuli da nam župnik *Kvesić* dođe. Misu su pjevali ženski pjevački zborovi „Korijeni” iz Martinaca i „August Šenoa” iz Pečuha, a na orguljama je svirala martinačka kantorica *Anica Gujaš*. Folklorni program su konferirali *Biserka Solga* i *Gabor Györfári*, a među ostalima u svom govoru predsjednica Hrvatske samouprave pozdravila je goste, među njima i generalnoga konzula Republike Hrvatske u Pečuhu *Ivana Bandića*, *Miju Mijatovića*, izaslanika Odbora za kulturu HDS-a, *Miju Štandovara* sa suprugom, *Đusu Dudaša*, *Đurđu Geošić* te mnoge druge zastupnike naših samouprava koji su se odazvali pozivu selurinskih Hrvata da svojom nazočnosti pridonese kvaliteti međusobnoga druženja. Priredbi je pribivao i selurinski dogradonačelnik *Jenő Keczel*. U svom govoru predsjednica Hrvatske samouprave je rekla: „... ako pjevaš, ako se čuje tvoj glas, tada i tvoj jezik raste i razvija se, i zato ga se nemoj stidjeti. Čuvaj to blago i nauči svoju djecu govoriti hrvatski”. U tom ozračju je i nastavljen folklorni program u kojem su sudjelovali Plesna skupina i Tamburaški orkestar hrvatske škole *Miroslava Krleže*, Ženski pjevački zbor „August Šenoa” iz Pečuha i Ženski pjevački zbor „Korijeni” iz Martinaca. Sudionicima programa uručene su prigodne zahvalnice, a zajedničko druženje nastavljeno je u poznatom baru *Anna*, do kasnih večernjih sati.

HRVATSKA KRONIKA

13. srpnja 2005. u 13.00 na I. programu
(Repriza: 14. srpnja 2005. u 14.05 na II. programu)
Život Hrvata u Srbiji
Događaj tjedna u Hrvatskoj TV-kalendar
Urednik: Ivan Gugan

V. D. GLAVNOG I ODGOVORNOG UREDNIKA: Branka Pavić-Blažetin, tel.: 72/435-416, e-mail: branka@croatica.hu, NOVINARI: Stipan Balatinac, tel.: 79/454-614, e-mail: baltinac@croatica.hu, Bernadeta Blažetin, tel.: 93/383-034, e-mail: beta@croatica.hu, Timea Horvat, tel.: 94/315-479, e-mail: tiho@croatica.hu, LEKTOR: Živko Mandić, tel.: 1/256-0765, e-mail: zsviko@croatica.hu KOREKTOR: Kristina Goher. ADRESA: 1065 Budapest, Nagymező u. 49. Tel./Fax: 1/269-2811, tel.: 1/269-1974, e-mail: croatica@croatica.hu – ZA POŠTANSKE POŠILJKE: 1396 Budapest, Pf.: 495. OSNIVAČ: Savez Hrvata u Mađarskoj. IZDAVAČ: Croatica Kht. RAVNATELJ: Čaba Horvath. List širi posredstvom Mađarske pošte, na osnovi pretplate na žiroračun: CITIBANK Rt. 10800014-30000006-10612032, redakcija Hrvatskoga glasnika i alternativni širitelji. Pretplata na godinu dana iznosi: 4160.–Ft. List pomaže Javna zaklada za nacionalne i etničke manjine u Mađarskoj. Rukopise, fotografije i crteže ne čuvamo i ne vraćamo. TISKARSKA PRIPREMA, TISAK: CROATICA Kht., 1065 Budapest, Nagymező u. 49.

HU ISSN 1215-1270